

3. AVRUPA TÜRKİYE FORUMU

SONUÇ DEKLARASYONU

2 Aralık 2010, Berlin

Avrupa Türkiye Forumu'nun üçüncüsü, "Avrupa'nın ve Türkiye'nin Dış Politikada Değişen Rollerini" ana teması ile Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi TASAM ve merkezi Almanya'da bulunan Türkiye ve Uyum Araştırmaları Merkezi Vakfı TAM iş birliği ile 1-2 Aralık 2010 tarihleri arasında Berlin'de yapıldı.

3. Avrupa Türkiye Forumu'na Türkiye, Almanya ve Avrupa'dan ulusal parlamentolar ve Avrupa Parlamentosu'nu temsilen çok sayıda parlamenter, devlet adamı, kamu kurumlarında görev yapan üst düzey yöneticiler, Toplantı konuları ile ilgili uzmanlar ve akademisyenler ile medya mensupları katıldı. Toplantı'nın aynı zamanda TASAM ile TAM Vakfı iş birliğinde Almanya'da süreklilik kazandırılması hedeflenen "Türk - Alman Avrupa Platformu"nun oluşumuna dair ilk adım olması da hedefleniyor.

İki gün süren 3. Avrupa Türkiye Forumu'nda; "Avrupa Bütünleşmesi ve Türkiye: Müzakerelerin 5. Yılında Bilanço ve Perspektifler", "Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikaları Denkleminde Türkiye", "Avrupa Birliği'nin Enerji Arz Güvenliği Politikaları ve Türkiye'nin Enerji Güvenliğindeki Rolü", "Dünya Ekonomik Krizinin Avrupa Birliği'ne ve Türkiye'ye Etkileri ve Türkiye'nin Avrupa Pazarlarındaki Konumu" ve "Avrupa'da Demografik Gelişmeler; Türkiye ve Avrupa Birliği'nin Göç Politikaları" konuları beş oturumda masaya yatırıldı.

Türkiye ve Uyum Araştırmaları Merkezi Vakfı Direktörü Prof. Dr. Hacı Halil Uslucan, Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı Süleyman Şensoy ve KKTC Eski Başbakanı Mehmet Ali Talat'ın açılış konuşmalarını yaptıkları Forum Berlin'de Crown Plaza Hotel'de gerçekleştirildi.

ANA KONUŞMA NOTLARI

BAŞKAN ŞENSOY "21. YÜZYILIN İLK ON YILI NEREDEYSE YÜZYIL GİBİ GEÇTİ"

TASAM Başkanı Süleyman Şensoy Forum'un açılış konuşmasında ana gündem maddesi olarak "Dış Politikada Değişen Rollerini" ele alacaklarını hatırlatarak, gelinen noktada dünyada son 10 yılda yaşananların, 21. yüzyılın ilk 10 yılının neredeyse bir yüzyıl gibi geçtiğini gösterdiğini kaydetti.

Bu nedenle uluslararası ilişkilerde artık öngörülebilirlik değil tahmin edilebilirliğin temel kriter olduğuna işaret eden Şensoy, bu sürecin her türlü sürprize açık olduğunu, dolayısıyla böyle bir zamandaki en önemli konu başlığının Türkiye - AB ilişkilerinin nasıl bir sonuca gideceği olduğunu belirtti.

Şensoy, AB'nin başarılı bir entegrasyon modeli olması açısından bütün dünyada örnek alındığını belirterek, ancak gelinen noktada AB'nin de önemli bir dezavantajı bulunduğunu, öngörülebilirliği sağlayamadığı için AB'nin kendi içinde taşımış olduğu standartları artık devam ettirememesi sorunu ile karşı karşıya olduğunu bildirdi. Şensoy, AB'nin gerekli zamanı olması durumunda bu ivme kaybını yavaşlatabileceğini ancak durdurmasının mümkün olmadığını söyleyerek, dünyadaki güç dengelerinin batıdan doğuya kayması ile AB'nin pek çok soruna gebe olduğunu ifade etti.

MEHMET ALİ TALAT; "KIBRISLI RUMLAR İÇİN AB SADECE HAKLAR VERİYOR, YÜKÜMLÜLÜK GETİRMİYOR"

KKTC'nin eski Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat ise Forum'un açılışında yaptığı konuşmasında; Kıbrıs sorununun Türkiye'nin müzakerelerinin önündeki en ciddi engellerden biri olacağını bilinmeyen bir şey olmadığını belirterek, Avrupalıların Kıbrıs Rum Kesimi'ni üye kabul etmekle ciddi bir hata yaptığını ve Avrupalıların da hata yaptıklarını kabul ettiğini kaydetti. Bu noktadan sonra önemli olanın bu hata ile nasıl baş edileceği olduğunu söyleyen Talat, Rum tarafının AB'nin bütün kurumlarında yoğun şekilde yer alarak Türkler aleyhine elinden gelen her çabayı ortaya koyduğuna işaret etti.

Talat, "Kıbrıslı Rumlardan AB üyeliği yükümlülükler getirmiyor, onlara göre AB sadece haklar veriyor. Bu hakları sonuna kadar kullanıyorlar ama hiçbir yükümlülüğü de kabul etmiyorlar" diye konuştu. Kıbrıs sorununun kritik bir noktada olduğunu ve Türk tarafının ciddi çalışmaya devam etmek zorunda olduğunu söyleyen Talat, BM Genel Sekreterinin son raporunun "ne şişi ne de kebabı" yakmakta olduğunu, Ocak ayında bir tıkanıklığın ilan edilmesinin de Türk tarafının lehine değil aleyhine olacağını bildirdi. Talat, bu nedenle Türk tarafının çok dinamik bir çalışma içinde olması ve müzakerelerin tıkanma noktasına gelmeden bir şekilde devamını sağlaması gerektiğini kaydetti.

Forum'a konuşmacı olarak katılan Alman federal milletvekilleri Türkiye'nin dış politikadaki tavrının daha net olması gerektiğini belirtirken, Türkiye'den katılan milletvekilleri ve araştırmacılar Avrupa Birliği'nin anlaşmalara sadık kalmaları konusunun üzerine durdu.

"Avrupa Bütünleşmesi ve Türkiye: Müzakerelerin 5. Yılında Bilanço ve Perspektifler" adlı ilk oturumda TBMM Dışişleri Komisyonu Üyesi Dr. Ufuk Uras, Türkiye-İran ilişkileri çerçevesinde eksen kayması konusunda; "İran'da yatırım yapan AB ve ABD'li şirketleri örnek gösterirsem, AB ve ABD'nin eksen kaymasından söz edebilir misiniz? Evrensel değerler esas alınmalı. Siyasi rönesansı hızlandırabileceği için AB bizim için çok önemlidir." dedi.

RUPRECHT POLENZ “TÜRKİYE-İSRAİL İLİŞKİLERİNİN DÜZELTİLMESİ İÇİN ÇARELER BULUNMALI”

Alman Hükümeti’ndeki Hıristiyan Demokrat Birlik Partili (CDU) Almanya Federal Meclisi Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Ruprecht Polenz, partisindeki çoğunluğun aksine Türkiye’nin AB üyeliğini desteklediğini yineleyerek, “Türkiye’nin ‘komşularla sıfır sorun’ politikası Batı’da; Neo-Osmanlı, Batı’ya arka dönme, İran’la omuz omuza yakınlaşma olarak algılanıyor. Bu algılamayı Türkiye göz ardı etmemeli, bu gerçeği bilmesi kendi yararına.” dedi.

Türkiye-İsrail ilişkilerinin kötüleşmesinin de kendilerini endişelendirdiğini dile getiren Polenz, ilişkilerin düzeltilmesi için çareler bulunmasını diledi.

ONUR ÖYMEN; FRANSA TEK BAŞINA 5, KIBRISLI RUMLAR İSE 6 BAŞLIĞI KAPATİYOR

TBMM AB Uyumu Komisyonu Başkan Vekili Onur Öymen ise Türkiye’nin üyeliği ile Kıbrıs sorununun doğrudan ilişkilendirilmesine karşı çıktı. Türkiye’nin Hırvatistan’la aynı gün müzakerelere başladığına ve Hırvatistan’ın seneye AB’ye üye olmasının söz konusu olduğuna dikkat çeken Öymen, “Bizimle yapılan müzakerelerde sadece bir başlık kapatıldı. Toplam 18 başlığa ambargo söz konusu; Fransa tek başına 5 başlığı, Kıbrıslı Rumlara ise 6 başlığı kapatıyor. Fransa’nın durumu gayet açık, tüm başlıklar kapatılsa da referandum yaparak engelleyeceğiz diyor. Almanya’nın en büyük partisi CDU’da Polenz gibi düşünenler çok azdır.” dedi.

Türkiye’ye çifte standart uygulandığını savunan Öymen şöyle devam etti: “Birbirimizi suçlamak değil asıl gaye, asıl olan bu isteksizliğin sebebi ne? Esas mesele: Türkiye AB üyesi olursa AB içindeki dengeler değişecek. Türkiye’nin nüfusu ve etkisi büyük, Litvanya veya Slovenya gibi olmayacak.

Türkiye’de çok ciddi sıkıntılarımız var ama bunların çözülmesi bizim işimiz. Bizde eksen kayması var, dış politikada değil, içeride. Anayasa değiştiriyoruz, ama kadın-erkek eşitliği gibi konularda geri gidiyoruz. Lütfen birbirimizle samimi ve dürüst olalım. ‘Sizi bu kadar sene beklettiyseniz bu sizin sorunlarınızdan kaynaklanıyor’ denilmemeli, kendinizi de eleştirebilmelisiniz.”

Bu doğrultuda çeşitli bahanelerin öne sürüldüğünü vurgulayan Öymen, “Avrupa’nın iç meseleleri diyorlar, hazmetme zorluğu diyorlar, Kıbrıs diyorlar. Fakat benim anladığım kadarıyla esas mesele şu; Türkiye üye olursa büyük bir devlet olarak girecek AB’ye. Avrupa Birliği’nde oy verme sistemi ülkelerin nüfusuna göre tanzim ediliyor. Türkiye gibi nüfusu 70 milyonun üzerinde bir ülkenin, AB konseyinde oy verme hakkı küçük devletlerden daha fazla oluyor; neredeyse Almanya’yla eşit oluyor ki bu da işlerine gelmiyor” şeklinde konuştu.

Bir taraftan kendilerine özgü sebeplerden Türkiye'nin üyeliğinin engellenmek istendiğini söyleyen Öymen, diğer taraftan da bunun sorumluluğunun Türkiye'nin üzerine yıkılmak istendiğini kaydetti. "Avrupa her zaman doğru olanı yapar, her olumsuzluğun sebebi Türkiye'dir" gibi bir izlenim yaratılmaya çalışıldığına değinen Onur Öymen, bu tutumun Türk halkında Avrupa Birliğine verilen desteği azalttığını belirtti. Bu tavırların Türk halkını olduğu kadar hükümetleri de etkilediğini söyleyen Öymen "Türk Başbakanı Avrupa Birliği ülkelerine gittiği zaman daima şikayetle, eleştiriyle karşılaşılıyor ve soğuk bir muamele görüyor. Arap ülkelerine gittiğinde ise bir dost gibi karşıılıyorlar. İster istemez hükümetler üzerinde bunun etkisi de olur. İstenmediğiniz bir yere daha soğuk bakarsınız" ifadesini kullandı.

HALUK KABAALIOĞLU; AB GÜMRÜK BİRLİĞİ'NİN KURALLARINI İHLAL EDİYOR

İktisadi Kalkınma Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı ve Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Halûk Kabaalioğlu ise AB'nin Gümrük Birliği'nin kurallarını ihlal ettiğini anlattı. AB'nin 'resmi tavrında' Türkiye'nin görüşüne yer vermediğini söyleyen Kabaalioğlu, bunun eşit rekabet anlaşmasına uygun olmadığını altını çizdi ve şöyle devam etti: "AB'li iş adamı Türkiye'de rahat iş yapabilirken, Türk iş adamları AB'ye girebilmek için 22 belge getirecek de, sonra vize alacak. Eşit rekabet söz konusu değil. Hizmetten yararlanıyorsa, hizmeti sunan da serbest dolaşabilmeli. Avrupa Topluluğu hukuk devletiyse Avrupa Mahkemesinin kararlarını uygulamalıdır."

Forum'un ev sahiplerinden TAM Başkanı Prof. Dr. Hacı Halil Uslucan ise Türkiye ve Türkiye'nin AB üyeliği ile ilgili Avrupa'daki önyargıların psikolojik sebeplerini irdeledi.

UFUK URAS; TÜRKİYE İÇİN EKSEN KAYMASINA İLİŞKİN EN UFAK BİR İŞARET YOK

BDP milletvekili Ufuk Uras da AB'nin son İlerleme Raporu'nun Türkiye için bir ev ödevi olduğunu ve bu ödevi yapmadan siyasal Rönesans yapmanın mümkün olmadığını belirterek, Türkiye için eksen kaymasına ilişkin en ufak bir işaretin bile olmadığını söyledi.

ANDREJ HUNKO; TÜRK VATANDAŞLARINA VİZE İÇİN YAPILANLAR TAHAMMÜL EDİLEMEZ BOYUTLARDA VE ALMANYA İÇİN BÜYÜK AYIP

Almanya Federal Meclisi AB Komisyonu Üyesi Andrej Hunko da son Türkiye ziyaretine ilişkin izlenimlerini aktararak, Türk vatandaşlarına vize alırken sunulan şartların tahammül edilemez ve Almanya için büyük bir ayıp olduğunu söyleyerek, bu sistemin değiştirilmesi gerektiğini kaydetti. Hunko, Türkiye'nin de sendikal haklar ve yargı bağımsızlığı alanlarında yapması gerekenler bulunduğunu belirterek, parti olarak Türkiye'ye AB'de eşit muamele yapılmasından yana olduklarını ifade etti.

MEHMET ALTAN; TÜRKİYE DÖNÜŞÜYOR, DEĞİŞİYOR AMA OLMASI GEREKEN NOKTADAN ÇOK UZAKTA

İstanbul Üniversitesi'nden gazeteci-yazar Prof. Dr. Mehmet Altan ise Türkiye AB ilişkilerine Türkiye'yi yönetenlerin siyasi bir söylem içerisinde baktıklarını, kendisinin ise bir vatandaş olarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin vatandaş lehine yaptığı reformlar açısından baktığını söyledi. Mevcut siyasi iktidarın ilk üç yılına oranla AB reformlarını yavaşlattığını belirten Altan, "Türkiye halkının ihtiyacı olan reformların yapılması halinde Türkiye de güçleneceği için ilişkilerin de ağırlığı artacaktır. Türkiye'de çok ciddi bir siyasi propaganda var. Bunun yaldızını kazımak ve altına bakmak lazım. Türkiye kendisiyle kıyaslandığında olumlu bir noktada, dönüşüyor, değişiyor ama olması gereken noktadan çok uzakta. Bu siyasi propagandanın çok abartılı hale gelmesi, Türkiye'nin atılan adımlarla sanki istenilen yere gelmiş gibi algılanması, almamız gereken yoldaki hızımızı düşürüyor ve aynı zamanda da önümüzdeki vizyonu yok ediyor" dedi.

Ülke temsili ve tanıtımına haiz olarak ifa edilen Forum, hem ülkemizin stratejik tanıtımına hem de AB Üyelik süreci ile ilgili tezlerimizin demokratik ve yüksek entelektüel bir yaklaşımla Avrupa ve dünya kamuoyuna aktarılmasına büyük katkı sağlamıştır.